

معرفی چک لیست الکترونیک پایش بهداشت دست (چلاب) و نحوه کار با آن

سید کریم بخشیان تیزابی^۱

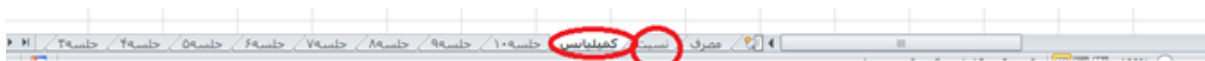
مقدمه و هدف:

بر اساس راهنمای جامع اعتباربخشی بیمارستانها/ویرایش ۱۳۹۵ سوپروایزر/پرستار کنترل عفونت طبق برنامه زمانبندی حداقل سالیانه و در مقطع چهار هفته‌ای ملزم به ارزیابی میزان پذیرش بهداشت دست براساس گروههای حرفه‌ای و اندیکاسیونهای بهداشت دست (۵ موقعیت) می‌باشد و بدین منظور دستورالعمل "اندازه گیری میزان رعایت و نسبت پذیرش بهداشت دست" توسط وزارت بهداشت ابلاغ شده است. از آنجاییکه استفاده مرسوم و سنتی از چک لیست موجود در این دستورالعمل و استخراج اطلاعات از چک لیست مستلزم صرف وقت و انرژی فراوان و کاری سخت و طاقت فرسات، چک لیست مذکور در قالب اکسل طراحی شد این مقاله با هدف معرفی و آموزش نحوه کار با این چک لیست و تهیه فرمهای محاسبه میزان رعایت در گروههای حرفه‌ای و نسبت پذیرش در اندیکاسیونهای پنج گانه ارائه شده است.

روش کار:

جستجو در موتورهای جستجوی مختلف و در میان پایگاههای داخلی و خارجی به منظور یافتن ابزاری مناسب جهت جمع‌بندی و تحلیل نتایج پایش بهداشت دست نتیجه دلخواه و مناسبی نداشت و از آنجا که انجام این کار بدون ابزار و تنها با شمارش چشمی و محاسبه دستی کاری وقت‌گیر، نادقیق و تقریباً محال است تصمیم به ساخت ابزاری کاربردی، دقیق و ساده گرفته شد و برای اینکار از برنامه اکسل استفاده شد.

برای پایش هر بخش یک برنامه اکسل با ۱۲ برگه (tab) در نظر گرفته شد ۱۰ برگه اول برای ۱۰ جلسه پایش به ترتیب از جلسه اول تا جلسه دهم و برگه ۱۱ به جدول کمپلیانس و نمودار مربوطه و برگه ۱۲ به جدول نسبت به همراه نمودار آن اختصاص یافت. برای هر جلسه ۳۰ موقعیت و برای هر بخش در مجموع ۳۰۰ موقعیت در نظر گرفته شد.

کار پایش با تیک زدن موارد انجام می‌شود و نتایج پایش هر جلسه خودبخود محاسبه شده و در پایین برگه هر جلسه نمایش داده می‌شود.

فرم مشاهدات: محاسبه ابتدایی میزان رعایت بهداشت دست															
مرکز:	امام خمینی														
	گروه: پرستار			گروه: پزشک			گروه: خدمات			گروه: سایر			Total Per session		
دوره:	1														
بخش:	CCU														
Session N	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)
1	2	1	0	1	0	0	2	0	1	1	0	0	6	1	1
Calculation	Act (n) = 2			Act (n) = 1			Act (n) = 2			Act (n) = 1			Act (n) = 6		
	Opp (n) = 2			Opp (n) = 1			Opp (n) = 2			Opp (n) = 1			Opp (n) = 6		
Compliance	50.00%			0.00%			50.00%			0.00%			33.33%		

فرم مشاهده میزان رعایت بهداشت دست به نسبت اندیکاسیون															
مرکز:	امام خمینی														
	bef.pat.			bef.asept.			aft.b.f.			aft.pat.			aft.p.surr.		
دوره:	1														
بخش:	CCU														
Session N	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)
1	3	1	0	2	1	0	1	0	1	2	1	0	1	0	1
Calculation	Act (n) = 3			Act (n) = 2			Act (n) = 1			Act (n) = 2			Act (n) = 1		
	Indic1 (n) = 3			Indic2 (n) = 2			Indic3 (n) = 1			Indic4 (n) = 2			Indic5 (n) = 1		
Ratio act / indic	1/3			1/2			1			1/2			1		

جمع بندی نتایج جلسات در برگه های ۱۱ (کمپلیانس) و ۱۲ (نسبت) به همراه نمودار مربوطه نمایش داده می شود.

Total	0	1	0	1	0	0	2	0	1	1	0	0	6	1	1
Calculation	Act (n) = 1			Act (n) = 0			Act (n) = 1			Act (n) = 0			Act (n) = 2		
	Opp (n) = 0			Opp (n) = 1			Opp (n) = 2			Opp (n) = 1			Opp (n) = 6		
Compliance	#DIV/0!			0.00%			50.00%			0.00%			33.33%		

برای محاسبه نتایج کلی بیمارستان فایل جداگانه ای طراحی شده است که پس از وارد کردن نام بخش ها در جدول کمپلیانس بیمارستان، نتایج نهایی و کلی هر بخش کپی شده و در این فرم در جلوی نام بخش جای گذاری می شود. در این برنامه تا ۳۰ بخش پیش بینی شده که با جای گذاری نتایج بخش ها مقادیر کلی بیمارستان محاسبه شده و نمایش داده می شود و همزمان نمودارهای مقایسه ای ترسیم می گردد.

ردیف	نام بخش	گروه: پرستار			گروه: پزشک			گروه: خدمات			گروه: سایر			Total Per session		
		OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)	OPP (n)	HR (n)	HW (n)
1	ccu	0	1	0	1	0	0	2	0	1	1	0	0	4	1	1
2	icu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	جراحی	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

در صورتیکه حجم نمونه هر بخش و یا هر گروه حرفه ای کمتر از ۲۰۰ باشد خانه مربوطه به نشانه هشدار قرمز میشود و در صورتیکه ۲۰۰ و یا بیشتر شود سبز رنگ خواهد شد.

نتایج:

برنامه مذکور در اختیار تعدادی از همکاران کنترل عفونت قرار گرفت و اشتباهات برنامه کشف و رفع شد و باعث سرعت، سهولت و دقت در انجام کار پایش بهداشت دست شد.

بحث:

الزام بیمارستان‌ها به انجام پایش بهداشت دست و در عین حال عدم تامین امکانات نرم‌افزاری همکاران را با مشکل مواجه کرده است در چند مورد برنامه‌هایی تدوین شده و توسط عده‌ای از همکاران مورد استفاده قرار گرفته اما هدف نهایی که تسهیل استخراج اطلاعات و نمایش نتایج پایش به صورت دقیق و بدون محاسبه دستی بوده فراهم نشده و اشکالات اساسی داشته و کار با برنامه پیچیده و توأم با مشکل بوده است در مقابل برنامه مذکور به دلیل سادگی و شباهت بسیار با فرم اصلی و ابلاغ شده‌ی پایش و بی‌نیازی از انجام محاسبات به صورت دستی و انجام کار تنها با تیک زدن موارد، کار پایش را آسان و لذت بخش کرده است. ترسیم نمودارها از جمله مزایای برنامه است که کار مقایسه را راحت می‌کند. هشدارهای رنگی در انتهای هر سطر ضمن کمک به انجام درست کار می‌تواند برای همکاران کم‌تجربه جنبه آموزشی نیز داشته باشد. با توجه به این موارد استفاده از چک لیست الکترونیک پایش بهداشت دست به همه همکاران توصیه میشود.

¹ کارشناس ارشد آموزش بهداشت، بیمارستان امام خمینی(ره) کوهدشت، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، ایران skbakhshian@gmail.com